

Vieraiden kielten opiskelun ja osaamisen tulevaisuus Suomessa

Kielitaito kansallisena voimavarana ja työelämän kilpailutekijänä

15.4.2026

Outi Vilkuna, Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry

Missä mennään?

Kielivarannon yksipuolistuminen

Suomalainen kielivaranto kapenee – Tilannekuva 2025

Yksipuolistuminen: Peruskoulun A1-kielen opetustarjonta on keskittynyt lähes täysin englantiin (n. 91 %).

Katoava osaaminen: Muiden kielten, kuten saksan ja ranskan, ylioppilaskirjoittajien määrät ovat yli puolittuneet jokaisella vuosikymmenellä vuodesta 1997 alkaen.

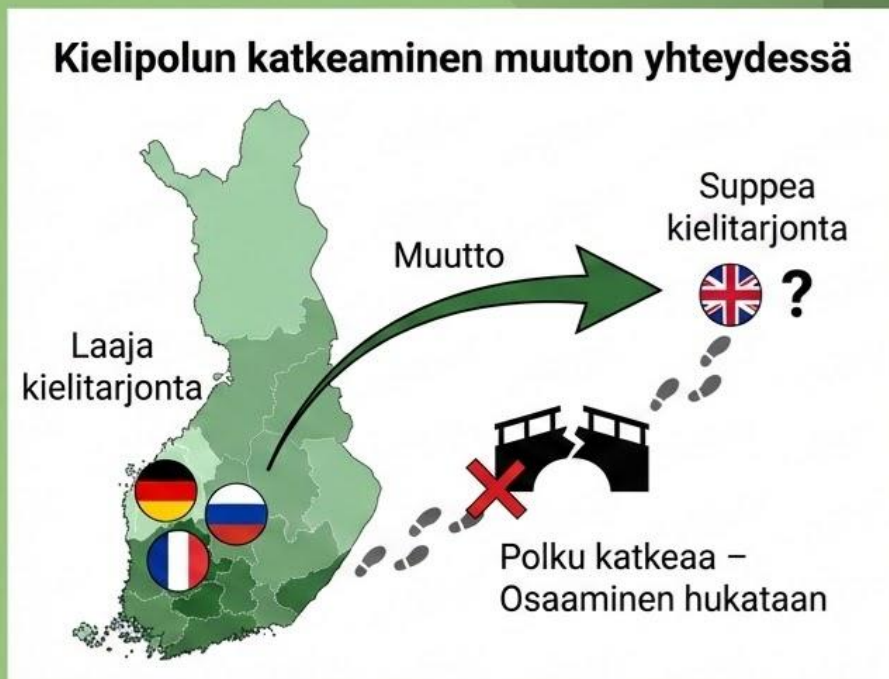
Kielipolkujen katkeaminen: Perusopetuksen ja toisen asteen välinen jatkuvuus rakoilee, valinnaisten kielten (A2 ja B2) opiskelijamäärät ovat laskeneet dramaattisesti.

Alueellinen epätasa-arvo: Mahdollisuus monipuoliseen kielitaitoon riippuu asuinpaikasta, mikä heikentää koulutuksellista tasa-arvoa.

Eriarvoistumiskehitys jatkuu

- **Alueellinen epätasa-arvo:** Kartat ja Kycklingin ym. (2019) selvitys osoittavat, että opetuksen **saatavuus** vaihtelee suuresti, mikä syventää alueiden ja yksilöiden välistä kuilua.
- **Katkeavat koulutuspolut:** Perheiden muuttaessa aloitettua kieltä ei välttämättä voi jatkaa uudella paikkakunnalla. Tämä on tehotonta resurssien ja osaamisen hukkaamista.

Lv. 2022-
2023

Missä saksan kieltä voi opiskella
(vuosiluokat 1-9)?

Koulujen
osuus
57 %
17 %

Pirkanmaa	57 %
Kanta-Häme	55 %
Uusimaa	50 %
Etelä-Karjala	49 %
Päijät-Häme	47 %
Satakunta	42 %
Varsinais-Suomi	41 %
Kymenlaakso	38 %
Keski-Suomi	37 %
Etelä-Savo	36 %
Kainuu	33 %
Pohjois-Pohjanmaa	33 %
Pohjois-Savo	33 %
Pohjois-Karjala	29 %
Lappi	24 %
Etelä-Pohjanmaa	21 %
Pohjanmaa	18 %
Keski-Pohjanmaa	17 %
Yhteensä	40 %

Missä ranskan kieltä voi opiskella
(vuosiluokat 1-9)?

Koulujen
osuus
42 %
7 %

Uusimaa	42 %
Pirkanmaa	30 %
Päijät-Häme	27 %
Pohjois-Pohjanmaa	20 %
Satakunta	17 %
Kymenlaakso	17 %
Varsinais-Suomi	16 %
Etelä-Karjala	14 %
Kanta-Häme	14 %
Pohjois-Savo	12 %
Etelä-Pohjanmaa	11 %
Keski-Suomi	10 %
Pohjanmaa	10 %
Pohjois-Karjala	9 %
Keski-Pohjanmaa	8 %
Etelä-Savo	7 %
Kainuu	7 %
Lappi	7 %
Yhteensä	22 %

Missä venäjän kieltä voi opiskella
(vuosiluokat 1-9)?

Koulujen
osuus
49 %
2 %

Etelä-Karjala	49 %
Kymenlaakso	34 %
Pohjois-Karjala	18 %
Kainuu	17 %
Varsinais-Suomi	13 %
Etelä-Savo	13 %
Päijät-Häme	12 %
Uusimaa	11 %
Lappi	11 %
Kanta-Häme	10 %
Pirkanmaa	7 %
Keski-Suomi	7 %
Pohjois-Savo	5 %
Pohjois-Pohjanmaa	3 %
Etelä-Pohjanmaa	3 %
Keski-Pohjanmaa	2 %
Pohjanmaa	2 %
Satakunta	2 %
Yhteensä	10 %

Lähde: Opetushallinnon
tilastopalvelu Vipunen.
Datan työstäminen ja kartat:
Mari Salonen, TY

Kaavio 5. Saksan, ranskan ja venäjän kielen opetuksen maantieteellisesti epätasa-arvoinen jakautuminen vuosiluokilla 1–9 (2022–2023) (Vipunen). Prosenttiluvut kuvaavat koulujen osuutta maakunnittain kunkin kielen opetuksen järjestämisessä.

Miksi kieliä tarvitaan työelämässä?

Kansainvälinen asiantuntijuus

Kansainvälinen asiantuntijuus: Suomi tarvitsee osaajia EU-, NATO- ja liike-elämän tehtäviin, joissa pelkkä englanti ei riitä syvälliseen vaikuttamiseen.

Kielellinen huoltovarmuus

Kielellinen huoltovarmuus: Kyky ymmärtää ja tulkita maailmaa eri kielten kautta on osa kansallista turvallisuutta ja tiedon huoltovarmuutta.

Tekoäly tarvitsee ihmistä: Vaikka teknologia auttaa kääntämisessä, kielen vivahteiden, kulttuurisen kontekstin ja luottamuksen rakentaminen vaativat edelleen ihmisen kielitaitoa.

Kilpailuetu: Työmarkkinoilla monipuolinen kielitaito on erottumistekijä, joka laajentaa yksilön uramahdollisuuksia

Tekoäly tarvitsee ihmistä

Kilpailuetu

Työmarkkinoilla monipuolinen kielitaito on erottumistekijä, joka laajentaa yksilön uramahdollisuuksia.

Miten tuemme kielitaidon kehittämistä?

Strateginen johtaminen

Kieliohjelman kehittäminen osana kunnan tai kuntayhtymän elinvoimastrategiaa.

Yhteistyörakenteet

Alueellinen yhteistyö ja digitaaliset ratkaisut (etä- ja hybridimuotoinen opetus), jotta pienetkin kieliryhmät saadaan muodostettua.

Kielitietoinen oppilaitoskulttuuri

Kielten opiskelun integrointi ammatilliseen osaamiseen ja lukion opintopolkuihin houkuttelevasti.

Jatkuvuuden varmistaminen

Aktiivinen yhteistyö perusopetuksen kanssa, jotta peruskoulussa aloitetut kielipolut eivät katkea siirryttäessä toiselle asteelle.

Konkreettisia esimerkkejä kielitarjonnan turvaamiseksi

Toisen asteen koulutuksen järjestäjät voivat hyödyntää useita toimintatapoja kielellisen monipuolisuuden ylläpitämiseksi.

Alueellinen yhteistyö ja opetusverkot

Yhteiset kieliryhmät lukioiden ja ammatillisten välillä etä- ja hybridimuodossa.

Digitaaliset kielipolut

Harvinaisempien kielten verkkokurssit integroituina lukujärjestyksiin kampuksella.

Yhteistyö perusopetuksen kanssa

Varmistetaan A2- ja B2-kielipolkujen jatkuvuus kuntarajat ylittävällä koordinoinnilla.

Kielitietoinen ammatillinen koulutus

Kieliopintojen integrointi ammatillisiin projekteihin ja ulkomaan työssäoppimisjaksoihin.

Kansainväliset projektit

Erasmus+-ohjelman hyödyntäminen aitojen kontaktien ja motivaation luomiseksi.

Kehittämistoimenpiteillä on mahdollista saavuttaa seuraavat keskeiset tulokset:

Englannin status ja monipuolisuus

- Englannin opiskelun mahdollisuudet pysyvät Suomessa erinomaisina; status tunnistetaan.
- Muiden vieraiden kielten osaaminen monipuolistuu englannin rinnalla.

Rakenteet ja tasa-arvo

- Koulutusrakenne yksinkertaistuu ja muuttuu strategisesti sovituksi.
- Yksilöiden ja alueiden tasavertaisuus toteutuu.

Opetuksen tehostuminen ja jatkuvuus

- Peruskoulun vieraiden kielten opetus monipuolistuu ja tehostuu.
- Kielipoluista tulee kestäviä ja niiden jatkuvuus turvataan.

Yksilön ja yhteiskunnan kehitys

- Yksilöiden osaaminen, kielitaito, tulevaisuuden taidot sekä tunne- ja empatiataidot kehittyvät.
- Peruskoulu vastaa yhteiskunnan osaamis- ja kehittämistarpeisiin.

Kohti monipuolista kielivarianttoa

Kohti 2030-lukua

Visio: Suomi on monikielinen ja kansainvälisesti vahva

Tavoite: Jokainen perusopetuksen päättävä opiskelee kansallisten kielten lisäksi kahta vierasta kieltä.

Kansallinen strategia: Tarve valtakunnalliselle vieraiden kielten strategialle, joka ohjaa koulutusta systemaattisesti.

Investointi osaamiseen: Kielitaidon näkeminen resurssina ja investointina, joka ehkäisee yksilöiden ja alueiden eriarvoistumista.

Toimenpide: Lisätään opetuksen järjestämisen velvoittavuutta ja uudistetaan tuntijakoa monipuolisuuden tukemiseksi.

Keskustelu jatkuu: Miten meidän alueellamme voidaan turvata monipuolinen kielitarjonta?

Kielitaito on valinta

Kielivarantomme tila on kriittinen, mutta korjattavissa.

Nykyinen kehitys johtaa ”yhden kielen loukkuun”, joka on riski Suomen taloudelle ja turvallisuudelle.

Paikalliset päätökset kielitarjonnasta muokkaavat Suomen tulevaisuuden osaamisprofiilia.

Kehityksen suunta on mahdollista muuttaa strategisella suunnittelulla ja uudella yhteistyöllä

Toisen asteen koulutus on silta työelämään – rakennetaan se kestäväksi.

Joitakin kannanottoja

Mitä kieliä Suomi puhuu?

11.11.2025

Monikielisyys on strategista
pääomaa

22.1.2026

Kuntia tulee velvoittaa
järjestämään valinnaista
kieltenopetusta monipuolisesti

26.3.2026

Vieraiden kielten opiskelun ja
osaamisen taso Suomessa

25.2.2025

Aika laatia kansallinen
kielistrategia

5.2.2026

